

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoP/106/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2621203415
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2022:2621203415.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a členiek senátu JUDr. Kataríny Slováčekovej a JUDr. Ľuboslavy Vankovej vo veci navrhovateľky: E. H., nar. XX. C. XXXX, trvale bytom V. XXX, v konaní o priznanie rodičovských práv a povinností k maloletej U. H., nar. XX. G. XXXX, trvale bytom ako matka, v konaní zastúpená kolíznym opatrovníkom: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Senica, Vajanského 17, Senica, za účasti Krajskej prokuratúry Trnava, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Senica proti rozsudku Okresného súdu Senica č. k. 10P/26/2021 - 16 zo dňa 17. augusta 2021 vo výroku (II.), takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II., ktorým zveril maloletú U. do osobnej starostlivosti matky r u š í .

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie priznal matke rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k starostlivosti o maloletú U. od jej narodenia (výrok I.); zveril ju do osobnej starostlivosti matky (výrok II.); návrh v časti týkajúcej sa ustanovenia poručníka maloletej U. zamietol (výrok III.) a žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. Prvoinštančný súd právne odôvodnil rozhodnutie aplikáciou ust. § 29 ods. 1, ods. 2, § 36 ods. 1 ZoR (zákon č. 36/2005 Zákona o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej len „ZoR“), § 56 ods.1, ods. 2, ods. 3, § 59 ods. 1 písm. a), č.l. 3 ods. 1, ods. 2 C.m.p. (zákon č.161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len „ C.m.p.“).

3. Súd prvej inštancie vychádzal z návrhu v tom čase maloletej matky, ktorým sa domáhala priznania rodičovských práv a povinností k maloletej U. ku dňu narodenia maloletej, v ktorej rodnom liste nebol ku dňu podania návrhu uvedený otec. Matka v priebehu konania nadobudla plnoletosť. Návrh matka odôvodnila tým, že maloletá U. nemá v rodnom liste uvedeného otca a pre poberanie štátnych sociálnych dávok je potrebné, aby jej boli priznané rodičovské práva a povinnosti, nakoľko bola v čase narodenia maloletej (ako aj v čase podania návrhu na súd prvej inštancie) maloletá. Súd prvej inštancie z výpovede matky a otca dieťaťa zistil, že tí boli na matrike kvôli určeniu otcovstva, kde im bolo oznámené, že takéto vyhlásenie môže matka urobiť až keď nadobudne plnoletosť. Otec dieťaťa je zamestnaný, matka nemá žiadny príjem, matka s dieťaťom žijú v spoločnej domácnosti s otcom dieťaťa, starostlivosť o dieťa zabezpečuje matka. Za dieťa v čase od jeho narodenia do doby kým nadobudla plnoletosť nerobila žiadne právne úkony.

4. Vecne argumentoval tým, že mal osvedčené, že zákon neumožňuje súdu priznať rodičovské práva a povinnosti so spätnou účinnosťou ku dňu narodenia dieťaťa, avšak na druhej strane zákony upravujúce štátne sociálne dávky podmieňujú ich priznanie až nadobudnutím rodičovských práv a povinností. V čase podania maloletá matka sa tak bezdôvodne nachádzala v zjavne nevýhodnej situácii, kedy jej nárok na štátne sociálne dávky vznikne narodením dieťaťa, ale právo na ich priznanie jej vznikne až nadobudnutím rodičovských práv a povinností. Uvedený stav môže negatívnym spôsobom zasiahnuť do sociálnej situácie maloletej matky a jej dieťaťa. Podmienenie priznania štátnych sociálnych dávok maloletemu rodičovi nadobudnutím rodičovských práv a povinností bezdôvodne znevýhodňuje maloletého rodiča. Súd prvej inštancie z dôvodu zmiernenia striktnosti tejto zákonnej úpravy priznal matke rodičovské práva a povinnosti spätne ku dňu narodenia maloletej U. a súčasne maloletú U. zveril do osobnej starostlivosti matky.

5. Proti rozsudku súdu prvej inštancie v časti zverenia maloletej U. do osobnej starostlivosti matky (výrok II.) podal prokurátor Okresnej prokuratúry Senica odvolanie s odôvodnením v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p. (zákon č.160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ďalej len C.s.p). V odvolaní poukázal na to, že v čase rozhodovania súdu nebolo právoplatne určené otcovstvo k maloletej U., v dôsledku čoho neboli splnené hmotnoprávne ani procesné predpoklady zverenia maloletej do osobnej starostlivosti matky. Súd prvej inštancie bol oprávnený rozhodnúť o priznaní rodičovských práv a povinností maloletemu rodičovi a zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti maloletého rodiča spoločne, t. j. v rámci jedného súdneho konania a tým istým rozsudkom, v predmetnom prípade rozhodol predčasne, v rozpore so zisteným skutočným stavom a bez splnenia zákonných podmienok na rozhodnutie o zverení dieťaťa do osobnej starostlivosti matky, keďže ak maloletá U. nemá v rodnom liste uvedeného otca a zákonom predpísaným spôsobom doposiaľ nedošlo k určeniu otcovstva, je preto vylúčená aj akákoľvek existencia tzv. poručenského sporu medzi rodičmi maloletej o výkon osobnej starostlivosti k maloletej a s tým spojeného výkonu rodičovských práv a povinností. V danej súvislosti poukázal na ust. § 84 a § 36 ods. 1 ZoR. Rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti výroku (II.) je zjavne arbitrárne, nakoľko v odôvodnení absentuje uvedenie akýchkoľvek dôvodov, na základe ktorých súd prvej inštancie zveril maloletú do osobnej starostlivosti matky. Rovnako tak mal za to, že súd prvej inštancie rozhodol o zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky bez splnenia hmotnoprávných podmienok v zmysle ust. § 36 ods. 1 ZoR, ktoré oprávňuje súdu určiť, ktorému z rodičov maloleté dieťa zverí do osobnej starostlivosti len v prípade, ak sú v rodnom liste dieťaťa zapísaní obaja rodičia, ktorí sa o výkone rodičovských práv nedohodli a zároveň spolu nežijú. Argumentoval, že nebola splnená esenciálna podmienka na vydanie rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku (II.), keďže otcovstvo k dieťaťu ku dňu vyhlásenia rozsudku nebolo právoplatne určené. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku (II.) zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

6. K odvolaniu prokurátora Okresnej prokuratúry Senica sa vyjadrila matka, ktorá uviedla, že návrh o priznaní rodičovských práv podala ako 17-ročná, a to z dôvodu vyplatenia štátnych dávok, ktoré jej nemohli byť vyplatené bez rozhodnutia súdu. Počas konania matka nadobudla plnoletosť. Od narodenia maloletej U. matke boli vyplatené štátne dávky len za obdobie 2-mesiacov. Na matrike jej bolo oznámené, že ako 17-ročná nemohla priznať otcovstvo, z tohto dôvodu nebol na rodnom liste maloletej U. uvedený otec, v uvedenom čase však otec už je zapísaný na rodnom liste maloletej U.. V prípade nariadenia pojednávania matka žiada odvolací súd o starostlivé zváženie, a to z dôvodu celodennej starostlivosti o maloletú U..

7. Listom doručeným odvolaciemu súdu dňa 14. februára 2022 bol odvolaciemu súdu oznámený vstup prokurátora Krajskej prokuratúry Trnava do odvolacieho konania.

8. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom, proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 C.s.p.), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 písm. f) a h) C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie bez viazanosti rozsahom (§ 65 C.m.p.) a dôvodmi odvolania (§ 66 C.m.p.), s prihliadnutím na prípadné vady konania, iba ak by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktoré ale nezistil (§ 67 C.m.p.), bez potreby zopakovania alebo doplnenia dokazovania (§ 68 C.m.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario), keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na úradnej tabuli a na webovej stránke odvolacieho súdu minimálne 5 dní pred jeho

vyhlásením (§ 219 ods. 3 C.s.p.) a dospel k záveru, že rozsudok v napadnutom výroku II., ktorým bola maloletá U. zverená do osobnej starostlivosti matky, bolo potrebné rozsudok v tejto časti zrušiť (§ 389 C.s.p.).

9. Predmetom odvolacieho konania bolo posúdiť, či boli splnené podmienky pre zverenie maloletej U. do osobnej starostlivosti matky. Ostatná časť rozsudku, a to priznanie matke rodičovských práv vo vzťahu k starostlivosti o maloletú U. (výrok I.) a zamietnutia návrhu v časti týkajúcej sa ustanovenia poručníka maloletej U. (výrok III.), nebola napadnutá odvolaním, nadobudla právoplatnosť a nestala sa predmetom odvolacieho prieskumu.

10. Predovšetkým sa žiada uviesť, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutkový stav v miere potrebnej pre jeho rozhodnutie a vec až na jednu okolnosť, a to absenciu zákonných podmienok na zverenie maloletej U. do osobnej starostlivosti jej matky E. (výrok II.), správne posúdil i po právnej stránke.

11. Podľa § 29 ods. 1 ZoR súd môže priznať rodičovské práva a povinnosti vo vzťahu k osobnej starostlivosti o maloleté dieťa aj maloletemu rodičovi dieťaťa staršiemu ako 16 rokov, ak spĺňa predpoklady, že výkon tohto práva zabezpečí v záujme maloletého dieťaťa.

12. Z vyššie cit. ust. vyplýva, že právoplatnosťou rozhodnutia (tu výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie) nadobúda maloletý rodič právo zabezpečovať „ osobnú starostlivosť o svoje dieťa “, t.j. mať ho u seba, určiť miesto jeho pobytu, výchovne na neho pôsobiť, starať sa o jeho výživu, oblečenie, hygienu a inak uspokojovať jeho potreby.

13. V danej veci však súd prvej inštancie rozhodoval výrokom II. o zverení maloletej U. do osobnej starostlivosti matky E. v zmysle § 36 ods.1 ZoR, pretože „ zákony upravujúce štátne sociálne dávky podmieňujú ich priznanie až nadobudnutím rodičovských práv a povinností a maloletá matka sa tak bezdôvodne nachádza v zjavne nevýhodnej situácii, kedy jej nárok na štátne sociálne dávky vznikne narodením dieťaťa, ale právo na ich priznanie jej vznikne až nadobudnutím rodičovských práv a povinností. Uvedený stav môže negatívnym spôsobom zasiahnuť do sociálnej situácie maloletej matky a jej dieťaťa. Podmienenie priznania štátnych sociálnych dávok maloletemu rodičovi nadobudnutím rodičovských práv a povinností bezdôvodne znevýhodňuje maloletého rodiča, preto súd prvej inštancie v snahe zmierniť tvrdosť tejto zákonnej úpravy priznal v súlade s č.l. 3 C.m.p. navrhovateľke rodičovské práva a povinnosti spätne ku dňu narodenia mal. U. a súčasne maloletú zveril do osobnej starostlivosti navrhovateľky.“.

14. Vo vzťahu k výroku II. treba dať za pravdu odvolateľovi, že v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie nebolo právoplatne určené otcovstvo k maloletej, preto je vylúčené rozhodovať o zverení maloletej do osobnej starostlivosti v zmysle § 36 ods. 1 ZoR, keďže jeden z rodičov, otec „ nemal priznaný status rodiča “.

15. Odvolací súd dospel k záveru, že už len samotné rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní rodičovských práv (výrok I.) postačuje na to, aby maloletý rodič mal právo zabezpečovať osobnú starostlivosť o svoje dieťa, t.j. okrem iného starať sa aj o jeho výživu, čo obnáša aj to, aby mu boli poskytnuté všetky sociálne dávky s tým spojené.

16. Po zhodnotení skutkových okolností predmetnej veci dospel odvolací súd k záveru o nedôvodnosti zverenia maloletej U. do osobnej starostlivosti matky a s analogickým použitím § 389 ods. 1 písm. d) C.s.p. rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti zrušil bez potreby vracat' vec v tomto rozsahu súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 391 ods. 1 C.s.p.).

17. O náhrade trov konania na súde prvej inštancie i odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa ustanovenia § 52 C.m.p. v spojení s ustanoveniami § 396 ods. 1, 2 C.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania na súde prvej inštancie a odvolacieho konania, nakoľko nebol zistený žiaden z dôvodov pre pripustenie výnimiek z aplikácie ustanovenia § 52 C.m.p.

18. K prijatiu tohto rozsudku došlo pomerom hlasov 3 : 0, čiže jednohlasne (§ 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je podľa § 421 C.s.p. prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a

ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 C.s.p.).